

- magistara iz područja Ekonomike poljoprivrede 11,
- doktora nauka iz područja Ekonomike poljoprivrede 12.

Od 12 obranjenih disertacija iz područja Ekonomika poljoprivrede 4 kandidata su sa Poljoprivrednih i Ekonomskih fakulteta, 5 kandidata iz Instituta i 3 kandidata iz privrednih organizacija. Posebno je hvale vrijedna ambicija i upornost ljudi iz proizvodnih organizacija da postignu stepen doktora nauka.

Poljoprivredni fakultet Sveučilišta u Zagrebu ima dugogodišnju tradiciju u organizaciji postdiplomskih studija — magisterija i različitih specijalizacija. Prvi postdiplomski studij — magisterij iz Ekonomike poljoprivrede počeo je rad u škol. god. 1964/65. Nastava u I i II semestru ima zadatak da pruži i utvrdi teoretska znanja iz ekonomike poljoprivrede, te da uputi kandidate u metodске postupke za rad u oblasti ekonomike poljoprivrede. Prema izabranim magistarskim temama krajem II semestra kandidati se u II godini studija uže opredjeljuju za pojedine specijalnosti iz oblasti ekonomike poljoprivrede. Uz predavanja osnovni oblik nastavnog rada su seminari. Kandidati se kod pisanja i obrane seminarske radnje mnogo angažiraju. Postdiplomski studij upisuju agronomi, ekonomisti, veterinari i drugi, sa područja cijele Jugoslavije. U Spomenici su poimenično navedeni nastavnici iz zemlje i inozemstva koji su bili angažirani kao predavači ili gosti na našem postdiplomskom studiju — magisteriju iz Ekonomike poljoprivrede. Svima njima na suradnji i pomoći izražavamo zahvalnost.

Daljnji razvoj sam upravljanja, reforma studija i obrazovanja, objedinjavanje nastave i nauke, usmjeravanje obrazovanja i nauke potrebama i zahtjevima udruženog rada, u znatnoj mjeri će ovisiti od aktivnosti i djelovanja društvenih-političkih organizacija na Fakultetu. Usmjeravajuća i rukovodeća uloga pripada organizaciji Saveza komunista i Saveza socijalističke omladine. Od inicijative, organiziranosti, jedinstva i upornosti Saveza komunista i Saveza socijalističke omladine ovisit će u znatnoj mjeri izvršavanje naprijed spomenutih zadataka u budućnosti. Citiramo ocjenu predsjednika Saveza komunista Zagrebačkog Sveučilišta druga Lovrenčića: «Malobrojni su fakulteti na Sveučilištu na kojima je nešto učinjeno na racionalizaciji nastave i studija. Te iznimke kao što su Elektrotehnički ili Poljoprivredni fakultet, ne mogu bitno utjecati na opću ocjenu koja je nepovoljna» (Borba, 1. 11. 1975.). Spomenuta ocjena ispunjava nas zadovoljstvom, ali i obavezuje na daljnje još veće napore u reformi studija.

Želja nam je da naš jubilej i radno savjetovanje sa referatima i diskusijom o aktuelnim problemima obrazovanja i nauke budu daljnji poticaj za još šire povezivanje Fakulteta sa udruženim radom i sa svim fakultetima i institutima u čitavoj zemlji.

Na kraju izražavamo posebnu zahvalnost proizvodnim radnim organizacijama, ustanovama i komunama koji su nam pružili novčanu pomoć za obilježavanje ovog značajnog jubileja.

Prof. dr Đ. Dokmanović

Dogovori rukovodilaca proizvodnje „Ribokombinata“

U pokretanju aktivnosti unutar Kombinata radi boljeg rada, izmene iskustava i zbližavanja, osim organa upravljanja i rukovođenja, osnovana je Konferencija SK na nivou Kombinata, sa sekretarijatom i predsjednikom. Pored ovog, redovno pri periodičnim obračunima poslovanja sastaju se šefovi računovodstva i izmjenjuju dogovore iz domena svoje delatnosti. Iznetoj aktivnosti pridružili su se i rukovodilci proizvodnje OOUR-a »Ribokombinata« svojim dogovorima. U prošloj, 1975. godini, održana su tri takva dogovora. Na prvom dogovoru, u februaru mesecu, zaključeno je da se sastanci održavaju na proizvodnim objektima u vreme radova vezanih za temu sastanka, radi uvida na licu mesta. Donet je ovaj program dogovora, sa temama rasprave i zaduženjima:

1. — Proizvodno-financijski planovi OOUR-a, usklađenje i jednoobraznost podataka, evidencije i izrade;
2. — Sistematizacija radnih mesta, raspodela i nagrađivanje po učinku;
3. — Mrest ribe i uzgoj mlada;

4. — Hranidba mlada i konzumne ribe;
5. — Normativi radova na ribnjačarstvu;
6. — Mrest i uzgoj biljojednih riba;
7. — Mrest i uzgoj soma;
8. — Izlov i zimovanje ribe;
9. — Proizvodnja krupne ribe za tržište, tehnologija, količina, cena koštanja;
10. — Proizvodnja i plasman pastrmke.

Drugi dogovor raspravljao je teme:

- Mrest riba i uzgoj mlada u OOUR »Končanica«;
- Hranidba mlada u OOUR »Poljana«. Teme su raspravljane na terenu sa uvidom u praktične zahvate i mere.

Prisutni su uz srdačan prijem i susretljivost domaćina razgledali novu zgradu i uređaje veoma modernog mrestilišta za veštački mrest riba. Po razgledanju mrestilišta prešlo se na stručnu raspravu o načinu uzgoja ličinki amura, soma, linjaka, šarana i drugih riba.

Tehnologija uzgoja prema iskustvima stručne službe, koju predvode biolog Mira Runac i mr ing. Marijan Runac, sastoji se u sledećem:

Objekat se mora pripremiti za uzgoj biljojeda i to na taj način što se pokosi i izbací trava, ide se na potpunu sterilnu podlogu i potpunu veštačku hranu bez ničega drugog sve do 15—20—30 dana starosti, odnosno do izlovljavanja. Na 10 dana pre puštanja vode objekat treba zakrečiti na suvo. Puštanje vode u objekat vrši se na 3—4 dana pre nasadiivanja ličinki. Što je rok kraći to je bolje. Punjenje objekta vrši se kroz plastična sítta zbog štetočina. Sítta se fiksiraju na napustu, a ispušt se posebno osigura rešetkama, jer biljojedi suprotno šaranu vole íći nizvodno, pa se može desiti da na ispušt izađu. Nasadiivanje se vrši sa 150 ličinki na 1 m³ vode. Na svežoj vodi sa većom izmenom može se íći na 400 do 500 ličinki po 1 m³ vode. Kisik je limitirajući faktor u odnosu na broj ličinki po jedinici površine ili zapremine. Vodu u koju su stavljene ličinke amura bar 6 dana ne treba menjati, a za 10 dana da se bar jednom izmeni. Najbolje je da se preliivanje vode vrši preko površine. Na svakih 7 dana vršiti krećenje sa krečnim mlekom od 100 kg po jednom hektaru jer se na taj način povećava organska tvar i razvijaju se alge. Osim toga krećenjem se stvara jednolični alkalitet, što je veoma važno.

Preventiva:

Prvog dana ličinke se tretiraju BROMEXOM, neguvonom ili ortodibromom i to sa 0,12 gr na m² vodene površine, ako je dubina jedan metar. Nakon 6 do 8 dana vrši se ponovno tretiranje, a kasnije se sa ovim tretiranjem prekida, budući da se vrši izlovljavanje u cilju nasadiivanja. Preventiva ima za cilj uništavanje svih štetočina koje se razvijaju u vodi i koje mogu smetati razvoj ličinki amura.

Gnojenje:

Prvi dan kada se izvrši nasadiivanje vrši se gnojenje vodene površine i to u količini od 4—5 kg čistog NPK na 1 000 m² površine. Nakon 5 dana gnojenje se ponavlja na isti način i sa istom dozom i sa tlm se završava. Krećenje se počinje vršiti sedmi dan od dana nasadiivanja ličinki.

Ishrana:

Prvih 5 dana hranjenje se vrši sa kokošijim jajima i briketom TROUWIT 000. Jaja se daju na taj način što se sveža razmute mikserom u kanti i doda se briket 000 koji je prethodno sa nekom mašinom pretvoren u prah. Hranjenje se vrši okolo bazena i to sve u mokrom obliku, u obliku mleka. Kasnije se određuju hranidbena mesta.

Nakon 5 dana dodaje se u hranu lucerkino brašno i soja i pivski kvasac i to je obrok koji se daje do

kraja uzgajanja, odnosno sve do izlovljavanja. Hrana u obliku mleka se daje prvih 10 dana, a kasnije se daje u obliku testa. Hranjenje se vrši na taj način što se obroci prvih tri dana daju u 5 delova (pet puta dnevno), da se to posle smanjuje na četiri, odnosno tri puta dnevno.

Izlovljavanje:

Kada ličinka dosegne veličinu od 3 cm vrši se izlovljavanje. Ova veličina odgovara starosti od 15 do 20 pa i 30 dana. Bez obzira na starost, nebi trebalo vršiti izlovljavanje pre nego što ličinka dostigne veličinu od 3 cm. Izlovljavanje se obavlja uvek u vodi, sa najvećom pažnjom, da ne dođe do povreda. Nakon izlovljavanja, ličinke se stavljaju u matičnjak. Veštačka hrana se postepeno smanjuje i prelazi se na zelenu masu. Veštačka hrana se daje kao mešavina kukuruza, pšenice, soje i ječma. Količina hrane zavisi od temperature i kisika.

Uništavanje žaba:

Žabe predstavljaju veoma opasnog štetočinu, pa je nužna borba protiv njih. Osnovno je da nasipi budu uvek pokošeni i čisti. Dalje se borba organizuje ubijanjem vazdušnim puškama, a borba protiv punoglavaca i ostalih sitnih štetočina — kukaca i dr. može se uspešno vršiti naftiranjem. Uzme se 1 litar nafte na jedan hektar vodene površine i to se prskalicom pretvori u maglu i tako se sipa po bazenu kao blaga skrama. Dobro je u naftu dodati jednu flašicu ortodibrona (140 gr). Naftiranje se vrši svakih 7 dana.

Transport:

Transport mlada vrši se u plastičnim vrećama na taj način, što se jedna trećina vreće napuni sa mladem i vodom, a dve trećine ostaju prazne. Istera se vazduh iz praznog dela vreće, stave se stezaljke, jedno gumeno crevo koje ulazi u vreću, a prethodno je nametnuto na bocu sa kisikom i pusti se kisik da se vreća napumpa. Kada je to završeno, stezaljka se steže, kako bi se sprečilo da kisik izađe napolje i tako transportuje. Dolaskom u mesto istovara, kese se izbuše na nekoliko mesta i stave u vodu u koju će se mlad istresti da bi se prethodno izvršilo prilagođavanje na različitu temperaturu. Lov mladi se vrši na visokoj vodi sa ribarskim mrežama. Amur je riba srednjih slojeva vode i tako se dobro lovi. Treba voditi računa da je on uz rubove bazena. Lov se vrši ujutru pre 6 časova. Nasadiivanje u mladičnjake vrši se u količini od 30 000—70 000 komada, gde već postoji mlad šarana. Mlad amura ne sme biti presitna u odnosu na mlad šarana, jer i šaran uništava malog amura. Mora se uspostaviti ravnoteža veličine riba. Najbolje je ako imamo rastilište, i to nasadimo sa 100 000 komada po jednom hektaru, zatim se doda 30 000—50 000 komada sivog tolstolo-

bika i 30 000—50 000 komada belog amura (uzgoj u polikulturi). Ovakav način nasadivanja je i najrentabilniji i omogućuje korišćenje površina na najbolji način. Nasadivanje ličinki amura starosti od 30 dana vrši se u količini od 100 000 komada, sve to u zavisnosti od kisika i temperature. Moguće je organizovati uzgoj ličinki u dve faze, ako to vreme uzgoja dozvoljava.

Amur, kao meliorator, je veoma koristan. Dovoljno je svega 100 kg amura na jedan hektar pa se može ukloniti biljna flora. Naseljavanje amura mora biti u jesen da bi zimi i u proleće uništio biljnu floru. Računa se da amur troši oko 30 kg zelene hrane za jedan kilogram prirasta, pa ako se nasadi veći broj od normalnog, a nema dovoljno hrane dolazi do uginuća.

Kod ličinki šarana je ista ishrana do 30 dana starosti, kao i kod amura, s tim što se može nasaditi veća količina po jedinici površine.

Ishrana soma i smuđa je ista u prvih 10 dana starosti, a obavlja se na jedan metar od obale u zatvorenom krugu.

Kao hraniva za uzgoj amura (ličinki) do sada su se upotrebljavala kokošija jaja, pšenično brašno, lucerino brašno, soja, pivski kvasac, lemna i dr. Postoji tablica o učešću pojedinih hraniva procentualno i vremenski u odnosu na starosti ličinki.

Na OOUR Ribnjačarstvo »Poljana« uz susretljivost i tumačenja domaćina razgledali smo mrestilišta i rastilišta površine 8 ha. Utisak je da je smeštaj ovih objekata jedinstven u zemlji radi konfiguracije terena, načina izgradnje i dovoda i odvoda vode. Objekti su tako smešteni da je to jedan plato sa blagim padom terena prema ispuštima za vodu. Otuda je moguće u svako doba napustiti i ispuštiti vodu i po potrebi vršiti nasad, izlov i držanje terena pod vodom i na suho. Kazete su na suhom od početka VIII do XI meseca. U jesen i proleće se tlo tanjura. Pre napuštanja vode u proleće vrše se dezinfekcija sa 3 000 kg/ha vapnenog hidrata. Pre stavljanja na mrest matice se tretiraju protiv endo- i ektoparazita. Na 8 ha površine za prirodni mrest stavlja se 75 garnitura matica ili u kazetu mrestilišta od 1000 m² 2 garniture. Prebacivanje mlada iz mrestilišta u rastilište vrši se 8—10 dana po mrestu. Matice iz mrestilišta izlovljavaju se uveče isti dan, pošto je u ranim jutarnjim satima izvršen mrest. U rastilištima matice ostaju do izlova mlada. Po izvaljenju mlada 3—5 dana po izvršenom mrestu, počinje hranidba mlada. Hrana je 2 trećine startera Trouwit — 000 i 1 trećina brašna pomešano u testo. Na 1 ha ima 50 hranilišta. Primena hranidbe sistemom plutajuće vreće olakšaće svakako ovaj do sada težak posao pravljenja testa i postavljanje na mnogobrojna hranilišta. Preventivna zaštita protiv parazita vrši se svake nedelje prskanjem sredstava Ortodibroma, bromexa i Astrozogrin B 1—3 i na 1 hektar vodene površine, prskalicom CP-3 postavljene na čamcu. Sada vrše eksperiment sa NA hipokloritom u količini 1 l/m² vode za uništavanje svega živog u vodi za nasad ličinki amura. Primena ovog preparata treba da zameni čestu potrebu pri-

mene krečnog mleka ako se pokaže boljim. Površine za uzgoj mlada gnoje se NPK gnojivom svake nedelje 50 kg gnojiva po ha.

Opisom načina rada i primene visoko vredne belančevinaste hrane, preparata, dezinfekcije, gnojidbe i korištenjem dobrih terenskih i vodnih uslova postigli su prošle godine zapažene i u slatkovodnom ribarstvu rekordne rezultate u uzgoju mlada šarana. Na 1,7 ha od 8 garnitura matica dobili su 1,5 miliona komada šaranskog mlada sposobnog za dalji nesmetani uzgoj. Proizveli su prosečno 200 000 komada mlada po jednoj izmreštenoj ženki matici i za takvu gustoću u početku daju 90% premixa pomešanog s 10% brašna. Kako mlad napreduje u uzrastu taj odnos se povećava u korist brašna.

Shodno postignutom rezultatu u dobijanju i uzgoju brojnog mlada bilo je moguće postići zavidan finansijski rezultat njegovim količinskim plasmanom, brojnim kupcima u zemlji i izvozu. Ukupno je prodano u Poljsku, Zapadnu Nemačku, Italiju i na domaće tržište 25 vagona mlada komadne težine 1—75 dkg. Bili smo svedoci brojnog mlada šarana na pomenutim površinama koji u starosti 35 dana izgleda zdrav i vitalan, a jede 200—300 kg visoko vredne hrane.

Izneto saznanje i uvid impresivno nas uverava da će rezultat uzgoja biti i ove godine ravan prošlogodišnjem, a entuzijazam, zalaganje, ljubav i ponos na postignute rezultate odgovarajućih radnika, te njihovo znanje i umešnost u radu daju utisak sigurnosti za povoljne uspehe ubuduće.

Treći dogovor je održan na OOUR-u »Siščani« — Čazma, a raspravljao je temu »Tehnologija uzgoja konzumne šaranske ribe«. Uvodno izlaganje podneo je drug Novačić Đuro, rukovodilac proizvodnje.

Kako je iz poziva za ovaj skup vidljivo, zadužen sam da referišem o tehnologiji uzgoja konzumne ribe na ovom ribnjačarstvu. Dužnost mi je da vas ukratko upoznam ponajprije o razvitku ovog ribnjačarstva kroz protekli period do danas.

Ribnjačarstvo »Siščani« Čazma, osnovano je 18. III 1959. godine, ali u pokusnu proizvodnju pušteno je 1962. godine, i to na 220 ha gde je postignuta proizvodnja 160 tona ribe ili 727 kg/ha.

Uslijed jake zime, neiskustva i nedograđenosti objekta tokom 2—3 meseca 1963. godine, došlo je do uginuća 118 tona ribe i do finansijskog gubitka od 19 miliona dinara, što je uz pomoć Banke Bjelovar i vlastitim sredstvima u idućoj godini sanirano.

Navedena uginuća imala su odraz na proizvodnju u 1963. godini, jer smo ostali bez kvalitetnog nasadnog materijala, kao i matičnog stada, tako da smo te godine na 334 ha površina proizveli 180 tona ili 538 kg/ha ribe, konzuma kao i nasadnog materijala.

U 1964. godini proizveli smo na 334 ha 305 tona ribe ili 913 kg/ha ili za 60 tona smo ostvarili veći ribolov nego što je bio planiran po programu za izgradnju ribnjaka »Siščani«.

1965. godine ostvarena je proizvodnja od 375 tona ili 1 122 kg/ha.

1966. godine ostvarena je proizvodnja ribe od 472 tona ili 1 413 kg/ha.

1967. godine na 364 ha proizvedeno je 545 tona ili 1 450 kg/ha ribe.

1968. godine pala je proizvodnja, — 328 tona ili 906 kg/ha, uglavnom iz subjektivnih razloga.

1969. godine bila je jedna od rekordnih te je proizvedeno na 260 ha 596,8 tona ili 1 658 kg/ha.

1970. godine ostvarena je proizvodnja 552 tona ili 1 516 kg/ha.

1971. godine ostvareno je 520 tona ili 1 450 kg/ha.

1972. godine ostvarena je proizvodnja na 360 ha 582 tona ili 1 616 kg/ha. Dovršena su 122 ha u Vukšincu i objedinjena ribnjačarstva »Siščani« i »Narta« koja se do 1. VI 1973. godine nalazila u »Agrokombinatu« Zagreb.

U 1973. godini ostvarena je proizvodnja od 1 235 tona ili 1 010 kg/ha. Napominjem da je u toj godini bila proizvodnja u »Siščanima« 1 600 kg/ha, u Vukšincu 1 250 kg/ha i u Narti 850 kg/ha.

U 1974. godini na 1 217 ha proizvedeno je 1 716 664 kg ili 1 411 kg/ha u prosjeku.

U 1975. godini ostvarena je proizvodnja na 1 263 ha 2 092 230 kg ili 1 657 kg, što je do sada rekord ovog Ribnjačarstva, a napose JUR-a »Siščani«, čija proizvodnja na 360 ha iznosi 612 588 kg ili 1 702 kg/ha ribnjaka. Na jednom ribnjaku od 130 ha proizvodnja iznosi 314 481 kg ili 2 419 kg/ha ili prirast 1 890 kg/ha, uz koeficijent hrane 2,44 kg za kg prirasta.

Uz stalnu borbu za stabilizaciju i unapređenje proizvodnje, vođena je borba za povećanje voznog parka, kao i ekipiranje mladim stručnim kadrom. Tako da je sada u ovom ribnjačarstvu uposleno u direktnoj proizvodnji 1 dipl. inženjer, 4 pogonska inženjera, 2 VK ribara, a u tehničkom sektoru i dipl. inženjer biologije i 1 poljoprivredni tehničar, što smatramo da je za ovaj momenat dovoljno.

Ostaje nam problem u idućoj godini dovršiti započeti ribnjak »D« u Vukšincu u površini od 70 ha, kao i problemi podizanja nužnih baraka — skladišta za žito u Vukšincu i Narti. Također je pred nama dovršenje ribnjaka Blatnica, ali zbog nedostataka finansijskih sredstava prisiljeni smo čekati povoljan moment.

U današnjim uvjetima kod nas u Jugoslaviji tehnologija uzgoja šarana postaje sve kompliciranija, s obzirom na zahtjeve tržišta, ljetni ribolov i krupnoću ribe (trogodišnji pogon), te propusnu moć tržišta.

Kod nas u »Siščanima« tehnologija uzgoja konzumne ribe počima od planiranja proizvodnje, dezinfekcije tla do otpreme ribe na tržište. Kada su konzumni ribnjaci napunjeni vodom i pripremljeni za nasad mi ukoliko su povoljni uvjeti prilazimo nasadivanju istih, a to je najčešće u proljeće. Šaran je u strukturi nasada zastupljen oko 90%, a ostala prateća riba 10%.

Negdje od 1969. godine mi smo uveli gusti nasad, a koji i danas primjenjujemo. Nasadujemo oko 2 000 komada ribe na 1 hektar, također smo uveli da nasadujemo 2 do 3 dobne skupine šarana.

Obzirom na trogodišnji pogon težinski nasad nam je dosta velik i iznosi od 350 do 500 kg/ha po pojedinim ribnjacima.

Gnojidbu ribnjaka prosječno vršimo sa 350 kg NP po 1 ha i to u etape 4—6 mjeseci.

Prihranjivanjem ribe počimamo odmah čim to omogućuju temperaturne prilike.

Hranidba se vrši svakodnevno osim nedjelje, s tim da se prije izvrši kontrola da li je riba prethodno pojela.

Pokusne ribolove vršimo svakog 1. i 15. u mjesecu, što nam je temelj za postavljanje dnevnih obroka.

Dnevni obrok temeljimo na bazi pokusnog ribolova i planiranog relativnog koeficijenta.

Tokom hranidbe vršimo i liječenje ribe briketama Botriokarpina i Eritrokarpina.

Biološko kemijske analize vode i tla vrši stručnjak Instituta za slatkovodno ribarstvo Zagreb, a zdravstveno stanje kontrolira Zavod za biologiju i patologiju riba i pčela Veterinarskog fakulteta Zagreb.

Struktura hrane nije nam uvijek povoljna jer ona ovisi o mogućnosti nabave i cijeni.

Tokom ljeta vršimo konstantno ribolov i otpremu ribe na tržištu, glavnina ribolova vrši se tokom jeseni, a manji dio kod proljetnog nasada ribnjaka.

Otprema ribe vrši se po dispozicijama kupca.

Iz naprijed kratko iznijetih podataka izvodi se sljedeći zaključak:

1. Tržište i dalje inzistira na krupnoj trogodišnjoj ribi čija je proizvodnja vrlo skupa i čija cijena koštanja skoro prelazi prodajnu cijenu.

2. Ljetni ribolovi smanjuju priraste po 1 ha, povećavaju hranidbeni koeficijent i time poskupljuju proizvodnju.

3. Slabija propusna moć tržišta za ribu od 0,90 do 1,20 kg ostavlja istu do konca 4 mjeseca, pa se mora natrag staviti u nasad, što opet poskupljuje proizvodnju.

4. Hrani i ostalom repromaterijalu, energiji, usluga cijene rastu, što ne prati adekvatno povećanje cijene ribe, te se i to očituje kao negativan trend na proizvodnju konzumne ribe.

5. Kao pozitivni elemenat donijet je zaključak na Sekciji slatkovodnog ribarstva u »Ečkoj« da se u budućnosti ne proizvodi riba veće težine od 2 kg što će smanjiti troškove proizvodnje.

Diskusija po iznetom dala je detalje i mišljenja poznatih proizvođača. Zato dajemo interesantne izvode iz diskusije.

Peić: Ribnjak »Grga« daje najbolje prinose pa da se kaže struktura nasada i tehnologija?

Novačić: Ribnjak »Grga« ima 130 ha, nasad je 490 kg/ha, ili 2000 kom/ha sa komadnom težinom 0,50, 0,30 i 0,12 kg prosječno. Nije bio dugo vremena na suhom. Inače to je takoreći bio stoletni pašnjak. Dobili smo ove godine od njega 2 419 kg/ha ulova, a 1 890 kg prirast. Iskustveno kažem da je povoljno što duže držati ribnjak na suhom radi kasnije povoljnog razvoja prirodne hrane. U nasadu je bilo najviše ribe komadne težine 0,30 kg. 113 000 komada ili 872 kom/ha, od 0,50 kg bilo je 36 000 kom ili 276 kom/ha, a od 0,12 kg 800 komada.

Mortalitet je 9,8%, i to je prvi put da imamo tako nizak mortalitet. Inače se kretao 25—30%. To je svakako uslov dobre proizvodnje. Pohranjeno je 60 vagona hrane ili 4 615 kg/ha hrane sa koeficijentom 2,44. Izlovljeno je 2,30 kg komadne težine najtežeg nasada, od 0,30 kg bila je teška 1,5 kg, a od 0,12 kg nasad dao je komadnu težinu u izlovu 0,96 kg prosječno. Nasad je bio od početka marta do početka aprila. Gnojenje je sa 200 kg superfosfata i 150 kg KAN. Prvo gnojenje 15. IV, a ostalo još dva puta u uzgojnoj periodi. Gnojidbeni koeficijent je 0,30 ili 300 kg/ha. Prirodni prirast je 980 kg/ha ili petina od dodate hrane.

Peić: U proljeće minimalno 15 dana ostaviti ribnjak da se isuši i sunce ga dezinficira. Što duže to bolje, jer se jako povoljno odražava na povećanje prirodne hrane.

Vojta: Prisustvujemo sastanku najboljih proizvođača u Jugoslaviji. Nismo se sastali da dobijemo recept za visoke prinose i to je nemoguće. Osnovna je briga i poznavanje svih faza uzgojnog perioda ribe, osjećaj detalja prirodnih uslova i mogućnosti ribnjaka.

Runac: Nema momenta u proizvodnji koji nije važan za konačni dobar rezultat. Zadatak nam je da ispitamo razloge zašto pojedina kazeta ribnjaka daje visok prinos, a preko nasipa druga kazeta manje. Osnovni je faktor čovjek i odgovornost u radu. Tu su još velike rezerve. »Čazma« odskoče u disciplini rada i daje kontinuirane visoke rezultate. Tržište zahtijeva krupnu ribu i mi mu se moramo povinovati, pa nas i dalje očekuje tvrda borba za visoke prinose i krupnu ribu bez obzira na želju i potrebu da se proizvodi sitnija komadna težina ribe.

Peić: Važno je poznavanje objekta zašto treba iskustvo i avansiranje hrane da se spozna broj komada ribe u ribnjaku.

Runac: Kod mlada treba izdvajati komade sa brzim uzrastom i odgajati križance i matični materijal u manjim kazetama. To bi doprinijelo bar 30% povećanju proizvodnje. Znači selekcija unutar ribnjaka i smanjenje mortaliteta i njegovo ustaljenje, te pažnja u postupku s ribom i svim fazama uzgoja ribe su osnovni dobrih prinosa i proizvodnje.

Peić: Kad kukuruz dobro rodi i jesen je dobra i topla, suha, a inače godina vlažna i svježija, dobra je i proizvodnja ribe.

Novaćić: Nemamo linjaka mlada pa dolazimo na pomisao da ga uništava patuljasti somić i zato ga uništavamo.

Peić: Respektiram mišljenje, ali ja ne dobijem u nekim kazetama mlad linjaka gdje nema somića isto i gdje ga ima. Imam kazeta gdje se nasadom somića dobije linjak mlad. Vjerujem da ga unište paraziti. Tako je i sa šaranskim mladom i da ne vodim preventivu uzgoja od nultog dana nebi imao ni šaranskog mlada.

Runac: Možemo umjetno proizvesti milionske količine ličinki mlada linjaka, pa narudžbe treba dati kako bi znali proizvesti.

Vojta: Dodatnih vrsta riba malo proizvodimo, a to je važno, jer ga tržište traži, zato svi zajedno tom pitanju moramo posvetiti pažnju.

Peić: Dodatne vrste ribe su vezane za prodaju šarana na tržištu. Zato me interesira uzgoj ličinki mlada soma i linjaka.

Novaćić: Prirodnim mrijestom uzgajam dovoljan broj mlada soma za svoje potrebe. Sada imam 110 000 komada od 0,5 dkg komadne težine. Neka samo 50% preživi do nasadne težine za konzum ima ga dosta za naše potrebe, a nešto i za druge.

Zaključno iz diskusije izvučeno je ovo:

1. Proizvođači moraju učiniti odlučan zahvat u većoj proizvodnji dodatnih riba, radi asortimana i bolje prode ribe na tržištu.

2. Za bolju prođu tolstolobika i amura ponuditi Armiji, bolnicama i većim restoranima očišćenu ribu bez glave uz pristupačnu cijenu.

Prikaz dijela sadržaja dogovora rukovodilaca proizvodnje ima namjeru da proizvodne teme približi ostalim ribarskim krugovima, da makar i približno prikaže uspjehe, brige i interes odgovornih u proizvodnji i da potakne i ostale zainteresirane i odgovorne u ribarskim gospodarstvima u širem smislu na saradnju i izmjenu iskustava. Teme iz »života« bilo kojeg sadržaja i sektora djelatnosti imaju uvijek zahvalne brojne čitaoce. Zato je poželjan prikaz tema, događaja i doživljaja iz proizvodne i prometne ribarske prakse za interes i pouku radnicima u ribarstvu. Ukoliko je ovaj prikaz tome doprineo ispunjena je njegova svrha.

Ilja Bunjevac

